

Dragutin Tadijanovoć, Školjka

-interpretacija lirske pjesme

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI

Ishodi predmetnog kurikula (Hrvatskoga jezika)

- ▶ OŠ HJ B.8.1.
- ▶ OŠ HJ B.8.2.
- ▶ OŠ HJ C.8.1.
- ▶ OŠ HJ C.8.3. / OŠ HJ A.8.4

aktivnosti

- uočava da je u književnome tekstu riječ o svijetu i čovjeku
- prepoznaje obilježja antiratne pjesme
- objašnjava obilježja balade
- objašnjava utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje vlastitih stavova (oblikujući kratko usmeno izlaganje)
- piše kratak osvrt nakon posjeta muzeju ili izložbi.

MEĐUPREDMETNE TEME

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

ikt A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

Građanski odgoj i obrazovanje

goo A.3.3. Promiče ljudska prava.

Osobni i socijalni razvoj

B 3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima

Učiti kako učiti

A 3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema

TIJEK NASTAVNOGA SATA

- ▶ Doživljajno-spoznajna motivacija
- ▶ Najava teksta i lokalizacija
- ▶ Interpretativno čitanje pjesme
- ▶ Emocionalno-intelektualna pauza
- ▶ Objava dojmova
- ▶ Interpretacija pjesme
- ▶ Sinteza

Doživaljano-spoznajna motivacija

- ▶ Učenici gledaju fotografiju primorskog gradića uz more.
- ▶ Zamišljaju ulice tijekom ljetnih dana.
- ▶ Iznose svoje asocijacije, misli i osjećaje.
- ▶ Navode što sve vide i čuju.
- ▶ Opisuju slike u svojoj mašti, vizualne i akustične.

SLIKA: Ulica Dubrovnika

Najava teksta i lokalizacija

- Poslušajte stihove pjesme Školjka Dragutina Tadijanovića!

Interpretativno čitanje pjesme

ŠKOLJKA

*Oprostite mi, ako možete,
Što i ja pišem baladu o školjki.*

Po kamenoj ulici primorskoj,
U metežu djevojaka, mladića,
Hodala je mala starica u crnom
Noseći preko ruke
Košaricu punu
Blistavih školjki.

Kroza smijeh i žamor,
Ona je lagano
Hodila i tiho govorila,
Kao da je slušaju
Svi: - Kupite školjke. Sirota sam.
Nikoga nemam. Kupite školjke.
Jedinac sin moj u ratu je
Poginuo. Ja sam sama, sa školjkama.
Kupite ih. Kupite školjke.

Vrativši se sa školjkom kupljenom
U svoj grad, na uho je stavljam
I njezin šum prisluškujem: ...
Jedinac sin moj ... u ratu je
Poginuo...Ja sam sama... sa školjkama.
Kupite ih...Kupite školjke.

*Oprostite mi, ako možete,
Što i ja napisah baladu o školjki.*

Dragutin Tadijanović

Objava dojmov (nakon pauze)

Razgovor o tekstu

- ▶ Kako ste doživjeli motiv školjke? Možete li školjku povezati s nekim prizorom za vrijeme ljetnih dana u ulicama primorskih gradića uz more?
- ▶ Što se dogodilo starici i prošlosti? Kakav je njezin život sada?
- ▶ Pronađite i pročitajte stihove u kojima prepoznajte monolog, naznaku dijaloga! U kojoj vrsti je monolog i dijalog često prisutan?
- ▶ Pokušajte pronaći u pjesmi vizualne pjesničke slike, akustične pjesničke slike! Koje prizore pjesnik dočarava tim slikama? Koje motive zapažate unutar slika, vezane za staricu i gradić?
- ▶ Koja stilska izražajna sredstva uočavate u pjesmi?
- ▶ Koje ritmotvorne elemente primjećujete i na koji način stvaraju ritam? Kakav je ritam pjesme?
- ▶ Ispričava li se pjesnik da je napisao baladu o školjki? Ima li pjesma baladični ton? Objasnite!
- ▶ Koja je ideja pjesme?

pojam	primjer iz pjesme	objašnjenje
monolog (naznaka dijaloga)		
motivi i pjesničke slike (vizualne, akustične) vezane uz primorski gradić		
motivi i pjesničke slike (vizualne, akustične) vezane uz staricu		
kontrast (stilsko izražajno sredstvo)		
ritam (vrsta stiha, ponavljanje, inverzija, opkoračenje, prebacivanje, uporaba glagolskih vremena i načina...)		

Riješite tablicu!

Vrednovanje

Vrednovanje kao učenje:

učenici uspoređuju svoje odgovore s odgovorima učenika/učenice do sebe, usklađuju rješenja i korigiraju svoje odgovore ako je potrebno (odgovori s nastavnih listića).

Sinteza

- ▶ Slažete li se s tvrdnjama?
- ▶ *Pjesma Školjka pisana je vezanim stihom.*
- ▶ *Pjesma ima tužan ugođaj.*
- ▶ *Lik starice osnovni je motiv pjesme.*
- ▶ *Ova je pjesma balada jer ju možemo uglazbiti.*
- ▶ *Sve su balade antiratne pjesme.*
- ▶ *Pjesma Školjka temelji se na kontrastu.*
- ▶ *Ritam ove pjesme čine rima i ponavljanje stihova.*

Plan ploče

Dragutin Tadijanović, Školjka

- ▶ **osnovni motiv:** školjke
- ▶ starica je siromašna i usamljena; sin joj je poginuo u ratu; u metežu i žamoru nitko ju ne čuje, napuštena je i zaboravljena u mnoštvu ljudi
- ▶ **dramski elementi:**
 - a) izravno obraćanje: naglašavanje emocionalnog dojma (izravnim obraćanjem snažnije se prenosi teška situacija u kojoj se starica našla)
 - b) monolog, odnosno naznaka dijaloga: Kupite školjke. Sirota sam. (...)

KONTRAST

motivi i pjesničke slike vezane uz **primorski gradić**

kamena ulica primorska

metež djevojaka i mladića

smijeh i žamor

- ▶ antiratna poruka

motivi i pjesničke slike vezane uz **staricu**

starica u crnom

košarica puna blistavih školjki

tiho govorila

Domaća zadaća

- ▶ Napišite priču školjke u sastavku sa svim elementima pripovjednog teksta! Zamislite kakvu bi vam priču o svoj sudbini mogla ispričati školjka.
- ▶ Slušajući šum školjke sjetite se prošlih doživljaja koji su vam ostali urezani u pamćenje!

Literatura

- ▶ Literatura za učenike:
- ▶ Mirt, Dalia i dr. 2021. Hrvatska riječ 8, čitanka iz hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole. Alfa. Zagreb;
- ▶ Literatura za učitelja:
- ▶ Mirt, Dalia i dr. 2021. Hrvatska riječ 8, čitanka iz hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole. Alfa. Zagreb;
- ▶ Kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije. 2019. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. Zagreb;
- ▶ Kurikulum za međupredmetnu temu Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole. 2019. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. Zagreb;
- ▶ Kurikulum za međupredmetnu temu Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole. 2019. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. Zagreb;
- ▶ Težak, Stjepko. 1996. Teorija i praksa nastave hrvatskog jezika: pisanje. Školska knjiga. Zagreb;
- ▶ Rosandić, Dragutin. Metodika književnog odgoja i obrazovanja. Školska knjiga. Zagreb;
- ▶ Barić, Eugenija i dr. 2005. Hrvatska gramatika. Školska knjiga. Zagreb;
- ▶ Jozić, Željko. 2013. Hrvatski pravopis. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb;